

Kratke napomene

za uvođenje i sprovođenje izbora radničkog vijeća

U pogonu ne postoji radničko vijeće koje bi zastupalo interese zaposlenika. Sada se treba birati radničko vijeće. Ove kratke napomene daju prvi pregled o tome, **u kojima pogonima** je moguće biranje radničkog vijeća i **kako se taj izbor može sprovesti**. Opširne informacije se mogu naći u priručnicima o izborima o normalnim i pojednostavljenim postupcima biranja. Oni sadrže dodatno niz primjernih tekstova i kontrolne liste, koje olakšavaju sprovođenje izbora radničkog vijeća.

1. Gdje se može izabrati radničko vijeće?

Zakon o pravima zaposlenika predviđa osnivanje radničkog vijeća u onim **pogonima** u kojima je zaposleno najmanje **pet stalnih zaposlenika/zaposlenica koji imaju pravo glasa**. **Troje** od njih bi moralo moći biti **birano**.

Pogoni se moraju razlikovati od preduzeća. Jedno preduzeće (npr. d.o.o ili akcijsko društvo) može imati jedan ili više pogona. Znači u jednom preduzeću može postojati više radničkih vijeća, koji su onda članovi u jednom zajedničkom radničkom vijeću. Pogon je zajednica zaposlenika i tehnike, koja se organizatorski rukovodi od jednog jedinstvenog rukovodećeg aparata. Ovaj rukovodeći aparat mora posjedovati prava za donošenje odluka u personalnim (zapošljavanje, premještanje, otkazi) i socijalnim djelatnostima (red, radno vrijeme, planiranje odmora itd.).

Aktivno ovlašteni za biranje su svi zaposlenici/zaposlenice nezavisno od njihove nacionalnosti, koji su zaposleni u pogonu i koji su do dana izbora navršili 18. godinu života. U ovlaštene za glasanje pripadaju između ostalog i zaposlenici/ zaposlenice na skraćeno radno vrijeme.

Posuđeni radnici/radnice su ovlašteni za glasanje ukoliko su u pogonu zaposleni duže od tri mjeseca ili ako je planirano da rade sa tim trajanjem. Za glasanje nisu ovlašteni rukovodeći radnici/radnice, koji izvršavaju poslovne zadatke.

Birljivi su svi zaposlenici/zaposlenice nezavisno od njihove nacionalnosti, koji su zaktivno ovlašteni za biranje i koji pripadaju pogonu duže od šest mjeseci.

Vrijeme zaposlenja u nekom drugom pogonu istoga preduzeća ili nekog drugog preduzeća koncerna se uračnavaju.

2. Kako se sprovode izbori radničkog vijeća?

Izbor radničkog vijeća se uvijek priprema i sprovodi od **biračkog odbora**. Ukoliko jedno radničko vijeće već postoji, onda ono određuje birački odbor. Ukoliko radničko vijeće još ne postoji, onda se birački odbor može odrediti od ukupnog radničkog vijeća ili radničkog vijeća koncerna. Ukoliko ne

➔ Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl"** (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

postoji ukupno radničko vijeće i/ili radničko vijeće koncerna ili ako ono nije aktivno, onda se birački odbor bira u pogonu bez radničkog vijeća na jednoj sjednici kolektiva od strane većine zaposlenika. Ukoliko postavljanje biračkog odbora na sjednici kolektiva ne uspije, onda mogu tri zaposlenika/zaposlenice koji imaju pravo glasa ili sindikat, koji je zastupljen u pogonu, podnijeti zahtjev za postavljanje biračkog odbora kod Opštinskog suda.

Vrsta izbornog postupka i pojedinačni i nepohodni koraci su zavisni od toga, koliko je zaposlenika/zaposlenica sa pravom glasa zaposleno u pogonu. Ukoliko je u pogonu zaposleno po pravilu **između 5 i 50 zaposlenika/zaposlenica**, onda se primjenjuje **pojednostavljeni izborni postupak**.

Ukoliko je u pogonu zaposleno **više od 50 zaposlenika/zaposlenica**, onda se primjenjuje po pravilu **normalni izborni postupak**. U pogonima sa između 51 do 100 zaposlenika/zaposlenica sa pravom glasa postoji mogućnost, da birački odbor dogovori pojednostavljeni izborni postupak sa poslodavcem. Ukoliko je zaposleno više od 100 zaposlenika/zaposlenica, onda se primjenjuje isključivo **normalni izborni postupak**.

Pojednostavljeni postupak biranja je obrazložen pod 2.1 pod slijedećim. Normalni postupak biranja je obrazložen pod 2.2.

2.1. Tok pojednostavljenom izbornog postupka

Kod **pojednostavljenog postupka** se razlikuju **dvije varijante**: jednostepeni i dvostepeni postupak. Dvostepeni postupak (2.1.1.) se primjenjuje ako ne postoji nikakvo radničko vijeće i ako se birački odbor bira na sjednici kolektiva. Jednostepeni postupak (2.1.2.) se primjenjuje ako se birački odbor postavlja od strane jednog već postojećeg cjelovitog radničkog vijeća ili radničkog vijeća koncerna.

2.1.1 Dvostepeni postupak: Ukoliko se birački odbor bira na sjednici kolektiva, onda se održavaju **dvije izborne sjednice**. Na **prvoj izbornoj sjednici** zaposlenici biraju članove biračkog odbora i predsjedavajućeg biračkog odbora. Na tu prvu izbornu sjednicu mogu pozvati tri zaposlenika/zaposlenice koji imaju pravo glasa ili sindikat, koji je zastupljen u pogonu. Prilikom sazivanja se mora obratiti pažnja na određene formalitete. Birački odbor sastavlja na prvoj izbornoj sjednici biračku listu, u kojoj su zastupljeni svi zaposlenici/zaposlenice koji imaju pravo glasa, podijeljeni prema spolu. Za to potrebne podatke će birački odbor dobiti od pozvanih na izbornu sjednicu, koju su oni prije toga zatražili kod poslodavca. Birački odbor donosi nakon toga raspisivanje izbora. Raspisivanje izbora sadržava mnoge informacije koje su bitne za birača/biračicu. Mora se obratiti pažnja za minimalni broj mjesta za spol u manjini. Već u toku prve izborne sjednice će biti predloženi kandidati/kandidatkinje za izbor. Jedan izborni prijedlog može imenovati jednog ili više kandidata/kandidatkinja. On se sastoji od izjave saglasnosti kandidata/kandidatkinje i izjave podrške od 3 zaposlenika (kod do 20 zaposlenika sa pravom glasa su dovoljne 2 izjave podrške). Izborni prijedlog se može uručiti pismeno ili usmeno.

➔ Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl"** (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

Jednu nedjelju nakon prve izborne sjednice se održava **druga izborna sjednica za izbor radničkog vijeća**. Radničko vijeće se bira tajnim i neposrednim glasanjem. Birački odbor izručuje zaposleniku sa pravom glasa jedan glasački listić i jednu izbornu kovertu. Na glasačkom listiću su navedeni kandidati/kandidatkinje po alfabetskom redoslijedu. Zaposlenik može zaokružiti onoliko kandidata/kandidatkinja, koliko mjesta stoji na raspolaganju. Glasački listić se nakon zaokruživanja kandidata/kandidatkinje u izornoj koverti ubacuje u izbornu kutiju. Ukoliko je zaposlenik/zaposlenica na dan izbora odsutna, onda mu/jos se mora dati prilika za pismeno glasanje (glasanje putem pisma).

Zaposlenici/zaposlenice mogu do tri dana prije druge izborne sjednice zatražiti naknadno pismeno glasanje. Prebrojavanje glasova slijedi u nastavku na izbornu sjednicu ili - ukoliko je zatraženo naknadno pismeno glasanje - u nekom drugom vremenskom terminu koji će ranije objaviti birački odbor. Kandidati/kandidatkinje, koji su osvojili najveći broj glasova, su izabrani. Prilikom podjele mjesta se mora obratiti pažnja na spol manjine. Izabrani kandidati/kandidatkinje se moraju neodgodivo obavijestiti.

2.1.2 Jednostepeni postupak: Ukoliko je birački odbor postavljen od već postojećeg radničkog vijeća, cjelokupnog radničkog vijeća ili radničkog vijeća koncerna, onda ono neodgodivo nakon njegovog postavljanja vodi izbore. Kao prvo on mora da sastavi biračku listu, podijeljenu prema spolovima. Nakon toga raspisuje izbore. Raspisivanje izbora sadržava mnoge informacije koje su bitne za birača/biračicu. Pored ostalog mora biti navedeno, da se izborni prijedlozi moraju predati pismeno i najkasnije do jedne nedjelje prije dana izborne sjednice za izbor radničkog vijeća. Izborna sjednica za izbor radničkog vijeća se odvija onako, kao što je opisano pod 2.1.1. za drugu izbornu sjednicu za izbor radničkog vijeća u dvostepenom postupku.

2.2. Tok normalnog postupka

Ukoliko jedno **radničko vijeće** već postoji, onda ono postavlja birački odbor i određuje predsjedavajućeg biračkog odbora. Ukoliko amirajuće radničko vijeće bez posla, onda cjelokupno radničko vijeće ili radničko vijeće koncerna može preuzeti postavljanje. Isto tako mogu tri zaposlenika/ zaposlenice ili sindikat, koji je zastupljen u pogonu, podnijeti zahtjev za postavljanje biračkog odbora kod Radnog suda.

Ukoliko radničko vijeće u pogonu još ne postoji, onda se birački odbor može postaviti od ukupnog radničkog vijeća ili radničkog vijeća koncerna, kao i određivanje predsjedavajućeg. Ukoliko postavljanje ne uslijedi ovim putem, onda će birački odbor biti izabran od strane svih zaposlenih u pogonu na sjednici kolektiva, koja se uvijek održava u pogonu u toku radnog vremena. Na tu sjednicu mogu pozvati tri zaposlenika/ zaposlenice koji imaju pravo glasa ili sindikat, koji je zastupljen u pogonu. Ukoliko se sjednica kolektiva uprkos pozivu ne održi i ako se ne izabere birački odbor, onda mogu tri zaposlenika/ zaposlenice koji imaju pravo glasa ili sindikat, koji je zastupljen u pogonu, podnijeti zahtjev za postavljanje biračkog odbora kod Radnog suda.

➔ Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl"** (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

Birački odbor sastavlja **biračku listu**, u kojoj su zastupljeni svi zaposlenici/zaposlenice koji imaju pravo glasa, podijeljeni prema spolu. Za to potrebne podatke će birački odbor dobiti na zahtjev od poslodavca. Birački odbor donosi nakon toga **raspisivanje izbora**. Raspisivanje izbora sadržava mnoge informacije koje su bitne za birača/biračicu. Mora se obratiti pažnja za minimalni broj mjesta za spol u manjini.

Ko želi da **kandiduje** za radničko vijeće, mora biti naveden na listi prijedloga, koja se mora predati biračkom odboru u toku od dvije nedjelje nakon raspisivanja izbora. Lista prijedloga, koja može sadržavati jednog ili više kandidata/kandidatkinja, mora biti potpisana od 5% zaposlenika sa pravom glasa, u svakom slučaju od tri sa pravom glasa (potpisi podrške). Lista prijedloga, koja je priznata kao vrijedeća se objavljuje najkasnije jednu nedjelju prije dana izbora.

Ukoliko se najmanje dvije liste prijedloga priznaju kao važeće, onda se zaposlenici/zaposlenice mogu prilikom glasanja odlučiti za jednu od lista (**izbor lista**). Ukoliko se preda samo jedna lista ili se samo jedna prizna kao važeća, onda zaposlenici/zaposlenice mogu glasati za pojedine kandidate/kandidatkinje (**izbor osobe**). Zaposlenik može onda zaokružiti onoliko kandidata/kandidatkinja, koliko mjesta stoji na raspolaganju.

Radničko vijeće se bira tajnim i neposrednim glasanjem na **dan izbora** u jednoj od pogonskih izbornih prostorija.

Birački odbor izručuje zaposleniku/zaposlenici sa pravom glasa jedan glasački listić i jednu izbornu kovertu.

Glasački listić se nakon zaokruživanja jedne liste ili jednog kandidata/kandidatkinje na listi u izbornoj koverti ubacuje u izbornu kutiju.

Ukoliko je zaposlenik/zaposlenica na dan izbora odsutna, onda mu/jos se mora dati prilika za pismeno glasanje (glasanje putem pisma).

Prebrojavanje glasova slijedi javno i u nastavku na zatvaranje izbornih lokala. Kod izbora lista se određuje broje mjesta, koja se daju pojedinim listama sa prijedlozima. Kandidati/kandidatkinje se biraju po onom redoslijedu, kako su navedeni na listi i u onom broju, kako se mjesta dijele po listi. Kod izbora osoba su izabrani kandidati/kandidatkinje, koji su osvojili najveći broj glasova, pri čemu se uvijek mora voditi računa o broju spola manjine. Izabrani kandidati/kandidatkinje se neodgodivo obavještavaju od strane biračkog odbora.

3. Zaštita izbora i troškovi izbora

Izbor radničkog vijeća stoji pod posebnom zakonskom zaštitom. Ko poziva na izbornu sjednicu kao jedan/jedna od tri koja pozivaju, ko kod Radnog suda kao jedan/jedna od tri podnositelja/podnositeljice zahtjeva podnese zahtjev za postavljanje biračkog

➔ Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl"** (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

odbora, ko je član biračkog odbora i ko kandiduje za izbor radničkog vijeća, uživa posebnu, vremenski ograničenu zaštitu od redovnih otkaza.

Redovni otkaz tri koji **pozivaju** ili tri **podnositelja zahtjeva** nije dozvoljeno do objave rezultata izbora. Ukoliko nije došlo do izbora radničkog vijeća, onda se njima ne smije redovno dati otkaz u vremenskom razdoblju od tri mjeseca od vremena poziva odnosno podnošenja zahtjeva kod Radnog suda. Jedino izvanredni otkaz pozivateljima ili podnositeljima zahtjeva ostaje moguć pod jako strogim preduslovima za izvanrednim otkazima.

Redovni otkaz **članovima biračkog odbora i kandidatima/kandidatkinjama za izbore** također nije dozvoljeno do objave rezultata izbora. Osim toga članovi biračkog odbora i kandidata/kandidatkinja uživaju naknadno djelujuću zaštitu od otkaza

u vremenskom razdoblju od šest mjeseci od dana objave izbornih rezultata.

Izvanredni otkaz članovima biračkog odbora i kandidatima/kandidatkinjama ostaje moguć pod jako strogim preduslovima za izvanrednim otkazima. Do objave rezultata izbora moralo bi radničko vijeće dati svoju saglasnost

jednom takvom izvanrednom otkazu članu biračkog odbora i kandidatu/kandidatkinji. Poslodavac može kod Radnog suda da podnese zahtjev za zamjenu izostale saglasnosti.

Poslodavcu je zabranjeno pod prijetnjom kazne da ometa ili utječe na izbor radničkog vijeća.

Nijedan zaposlenik/nijedna zaposlenica ne smije biti ometana u aktivnom i pasivnom izbornom pravu.

6

Troškove izbora radničkog vijeća snosi poslodavac.

➔ Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschk** - "**Betriebsratswahl**" (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

© Poko-Institut Münster | www.poko.de

5